

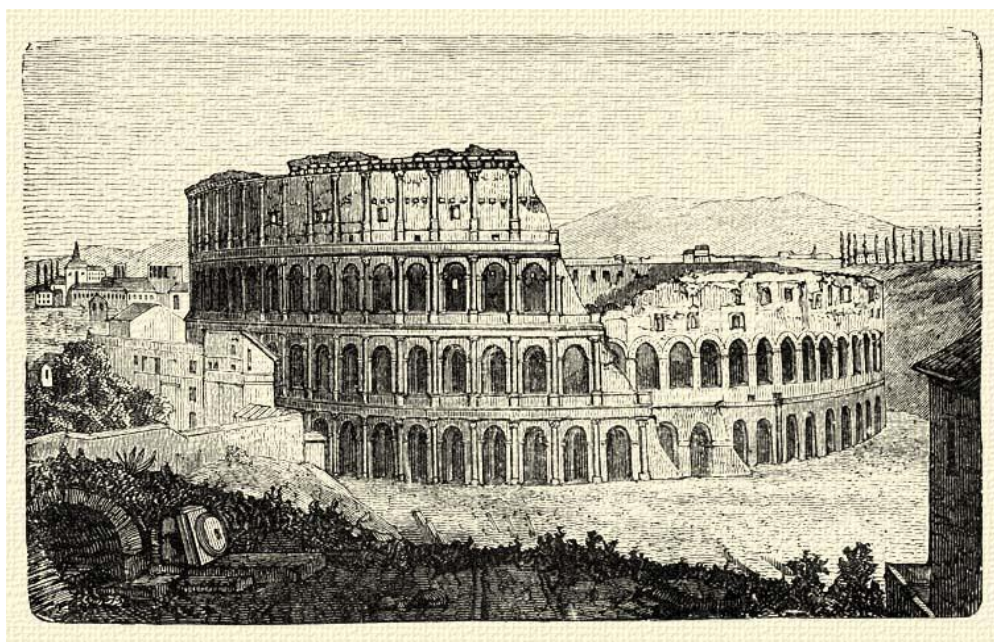
UKRAJNA OKTATÁSI ÉS TUDOMÁNYÜGYI MINISZTERIUMA
UNGVÁRI NEMZETI EGYETEM
MAGYAR TANNYELVŰ HUMÁN- ÉS TERMÉSZETTUDOMÁNYI KAR
MAGYAR TÖRTÉNELEM ÉS EURÓPAI INTEGRÁCIÓ TANSZÉK

Kulcsár Tímea

AZ ANTIK EURÓPA TÖRTÉNETE (II. RÉSZ)
(ÓKORI RÓMA)

III–IV. akreditációs szintű
felsőoktatási intézmények diákjai számára

UNGVÁR - 2017

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ “УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ”
ГУМАНІТАРНО-ПРИРОДНИЧИЙ ФАКУЛЬТЕТ
З УГОРСЬКОЮ МОВОЮ НАВЧАННЯ
КАФЕДРА ІСТОРІЇ УГОРЩИНИ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ**

Кулчар Тімеа Федорівна

**ІСТОРІЯ АНТИЧНОЇ ЄВРОПИ (ІІ. ЧАСТИНА)
(СТАРОДАВНІЙ РИМ)**

**Навчально-методичний посібник
Методичні рекомендації
(за вимогами кредитно-модульної системи)**

Напрямок підготовки: бакалавр
Спеціальність: історія
Форма навчання: денна, заочна

Ужгород – 2017

УДК 94(37)(076)
ББК Т3(0)323я73
К 90

Kulcsár Tímea. Az antik Európa története. II. rész. (Ókori Róma). Módszertani javaslatok és tantárgyi program (Szak: “Történelem”) – Ungvár, 2017. – 51 old.

RECENZENSEK:

Kiss É. - *professzor, a történelemtudományok doktora, UNE tanszékvezető*

Lihtey I. - *a történelemtudományok kandidátusa, UNE tanszékvezető*

Kiadását ajánlotta:

- Magyar Történelem és Európai Integráció Tanszék (2017. február 4-i ülésén, 6. sz. jegyzőkönyv)
- Magyar Tannyelvű Humán- és Természettudományi Kar módszertani bizottsága (2017. február 4-i ülésén, 3. sz. jegyzőkönyv)
- Magyar Tannyelvű Humán- és Természettudományi Kar Tudományos Tanácsa (2017. március 3-i ülésén, 7. sz. jegyzőkönyv)

A kiadvány megjelentetését támogatta:

Pallas Athéné Domus Concordiae Alapítvány

© Kulcsár Tímea
© UNGVÁRI NEMZETI EGYETEM, 2017.

TARTALOM

BEVEZETÉS.....	5
A TANTÁRGY TEMATIKUS TERVÉNEK LEÍRÁSA.....	8
A TANTÁRGY TARTALMA.....	12
GYAKORLATI FOGLALKOZÁSOK TÉMÁI	16
TÉMÁK EGYÉNI ÉS ÖNÁLLÓ FELDOLGOZÁSRA.....	26
ÁLTALÁNOS KÉRDÉSEK A DOLGOZATRA.....	28
TESZTKÉRDÉSEK.....	29
VIZSGAKÉRDÉSEK.....	44
AJÁNLOTT FORRÁS- ÉS SZAKIRODALOMJEGYZÉK.....	46

Bevezetés

A tantárgy célja és feladatai: megvizsgálni az antik történelem eseményeit a világ és ukrán antikvitás jelenleg elért eredményei alapján. Kifejleszteni a diákoknál a készséget a különleges terminológia, fogalmak, korszakolás, forrásokkal és tudományos irodalommal való munka megértéséhez. A tananyag elsajátítása eredményeképpen a diáknak alapvető elméleti tudást kell kapnia, mely nélkülözhetetlen az antik forrásokkal végzendő gyakorlati munkához:

- az antik történelem kialakulása és fejlődése;
- az ókori Róma történelmi korszakolásának alapjai;
- az antik terminológia;
- a történelmi források szerepe a történelmi folyamatok elsajátítása során.

A tananyag elsajátítása eredményeképpen a diáknak tudnia kell felhasználni a gyakorlatban szerzett elméleti tudását:

- osztályozni és elemezni a történelmi forrásokat;
- tájékozódni a korszakolásban és Európa őslakosságának kulturális és történelmi fejlődésében;
- dolgozni a szakosodott tudományos irodalommal;
- összefoglalni a tanulás folyamata alatt megszerzett információt;
- a történelmi információt felismerni, rendszerezni, elemezni és összefoglalni a pedagógiai, kulturális és nevelési tevékenység folyamán.

Az ajánlott kurzus egy szemeszter alatt olvasandó ki, 66 órát foglal magába, ezekből 46 óra előadást és 20 gyakorlati foglalkozást.

A diákok tudásának a felmérése

A szemeszter alatt a diákoknak meg kell írniuk két modul dolgozatot, melyek magukban foglalják a rendszeres felszólalásokat a gyakorlati órákon. A diákok felkészültségi szintjét tesztfelmérés, szóbeli felelés és az egyéni munka kidolgozásának formájában ellenőrizzük. A modulok elsajátításának végleges ellenőrzése összefoglaló ellenőrző foglalkozással zárul.

A diákok tudásának osztályozási kritériumai

- „jeles” (5) a diák - a tantervi követelményeknek kifogástalanul eleget tesz, a tananyagot ismeri, érti, tudja alkalmazni, a tantárgy szaknyelvét használja, szabatosan fogalmaz;

- „jó” (4) a diák - a tananyagot ismeri, érti, tudja alkalmazni, a tantárgy szaknyelvét használja, a tantervi követelményeknek megbízhatóan, kevés, jelentéktelen hibával tesz eleget;

- „elégséges” (3) a diák - a tantervi követelményeknek pontatlanul tesz eleget, gyakran szorul a számonkérés során tanári segítségre, a tantervi követelményekből a továbbhaladáshoz csak a szükséges minimális ismeretekkel, jártassággal rendelkezik, fogalmakat önállóan nem alkot, egyáltalán önálló feladatvégzésre nem képes;

- „elégtelen” (2) a diák - a tantervi minimumot sem teljesítette, ennek eleget tenni a tanári útmutatás segítségével sem képes.

Minden modul dolgozatért a diák megszerezheti a maximális 100 pontot:

- modul dolgozat – 60 pont;

- gyakorlati órák – 20 pont;

- önálló munka – 20 pont;

Öszegezve a két modul dolgozat eredményeit egy diák összesen 100 pontot érhet el, mely a “jeles” osztályzásnak felel meg.

Ha a tantárgy vizsgával vagy beszámolóval zárul, **a félévi osztályzat** egyúttal félév lezárását is jelentheti, és be **lehet számítani a vizsgán** vagy **beszámolón** a következő skála szerint:

Félévi osztályzat	Félévi osztályzat 100 pontos skála szerint	Beszámoló esetén	Osztályzat 5 pontos skála szerint
A	90–100	Elégséges	5 kitűnő
B	82–89		4
C	74–81		jó
D	64–73		
E	60–63		3 elégséges
FX	35–59	Nem elégséges	2 <i><u>A félévet lezárta, vizsgára vagy beszámolóra mehet</u></i>
F	0–34	Nincs hozzáengedve	1 <i><u>A félévet nem zárta le, nem mehet vizsgára vagy beszámolóra</u></i>

A TANTÁRGY TEMATIKUS TERVÉNEK LEÍRÁSA

Az ókori Róma tantárgy szerkezete	Óra szám, ebből				Tanulmányi év	A felmérés módja
	Összes óra/			ÖM		
		E	Gy			
	120/4	40	20	60		
<p>Az ókori Róma története</p> <p>Modul 1.</p> <p>1.Bevezetés az ókori Róma történetébe. Róma a királyság idején.</p> <p>2.Róma története a köztársaság korában.</p> <p>Modul 2.</p> <p>3.A köztársaság bukása és a korai birodalom.</p> <p>4.A késői birodalom és az ókori Róma bukása.</p>		6	2	4	1 évf. II-szem.	Szóbeli felszólalások, referátumok, dolgozatok
		10	8	25		
		14	2	26		
		10	8	10		
A modulok elsajátításának felmérése		40	20	60		

Megjegyzés:

E. – előadás, GyF. – gyakorlati foglalkozás, ÖM. – önálló munka.

Az antik Európa történetének szerkezete

Téma	Előadások	Gyakorlati foglalkozások	Önnálló munka	Egyéni munka
1. tartalmi modul. Bevezetés az ókori Róma történetébe. Róma a királyság idején.				
1) Bevezetés az ókori Róma történetébe	2			
2) Itália korai története. Az etruszkok	2	2	2	
3) Róma megalapítása és története a királyság korában	2		2	
Összesen az 1. tartalmi modul	6	2	4	
2. tartalmi modul. Róma története a köztársaság korában				
4) A korai római köztársaság.	2	4	4	
5) Róma és Karthago harca a Földközi-tengeri uralomért az i.e.III.században	2		4	
6) Róma belpolitikai helyzete az i.e. II.században	2		2	
7) Szociális harc a római társadalomban i.e. 130 – 120 között. A Gracchus-fivérek reformjai	2	2	4	
8) Róma külpolitikája az i.e.II.században	2		4	
9) A köztársaság válsága az i.e.I.században	2	2	7	
Összesen az 2. tartalmi modul	10	8	25	
3. tartalmi modul. A köztársaság bukása és a korai birodalom				
10) Polgárháború Rómában és Iulius Caesar hatalomra kerülése	2		6	
11) A második triumvirátus Rómában.	2		2	
12) Octavianus Augustus hatalomra kerülése	2		2	
13) A Iulius-Claudius ház uralkodása	2	2	4	
14) A Flavius ház uralkodása	2		2	
15) A kereszténység kialakulása és terjedésének kezdete	2		2	
16) Róma az Antoninusok uralma alatt	2		8	
Összesen az 3. tartalmi modul	14	2	26	
4. tartalmi modul. A késői birodalom és az ókori Róma bukása				
17) A birodalom válsága a II.-III.század fordulóján	2	4	2	
18) A katonacászárok kora	2		2	
19) A birodalom utolsó virágzása és válságának elmélyülése a III.század végén	2	2	2	

– a IV.század elején				
20) A Nyugat-római Birodalom bukása	2	2	2	
21) A római vallás és kultúra a korai birodalom idején	2		2	
Összesen a 4. tartalmi modul	10	8	10	
A modul elsajátításának felmérése				
Összesen	40	20	60	

Gyakorlati foglalkozások vázlata és tematikája

	Téma	Óraszám
1.	Az etruszok	2
2.	Róma felemelkedése. Itália egyesítése	4
3.	Róma belpolitikai helyzete az i.e.II.századba	2
4.	A köztársaság válsága Rómában i.e. I. sz. 70-60. éveiben	2
5.	A Római Birodalom a Iulius-Claudius ház idején	2
6.	A III század válsága	4
7.	A dominatus kora	2
8.	Az egységes Római birodalom felbomlása és hanyatlása. Az antik civilizáció vége	2
	Összesen	20

A TANTÁRGY TARTALMA

1.tartalmi modul

Bevezetés az ókori Róma történetébe. Róma a királyság idején

Téma №1. Bevezetés az ókori Róma történetébe

Itália földrajzi fekvése és természetvilága. Itália ókori történetének kutatása, sajátosságai, helye az ókori népek történetében. A régészeti kutatások eredményei és a történeti kutatások forrásai.

Téma №2. Itália korai története. Az etruszkok

Itália legősibb lakói és azok foglalkozása. A villanovai kultúra. Itália törzsei az i.e.I.évezred elején. Az etruszkok, letelepedési területük. Az etruszk társadalom. Az etruszkok eredetének rejtélyei és kulturális sajátosságaik, hatásuk a későbbi korokra. Az etruszk nagyhatalom és a hanyatlás kezdete.

Téma №3. Róma megalapítása és története a királyság korában

A latinok. Róma megalapítása, földrajzi fekvése. Romulus és Remus legendája. Az első római királyok uralkodása és a Római Királyság államszervezete.

Harc az etruszkokkal. Az etruszk királyok Rómában. Servius Tullius és az „alkotmánya”. Tarquinius Superbus uralkodása és a királyság bukása. Gazdaság és társadalom a királyság korában.

2.tartalmi modul

Róma története a köztársaság korában

Téma №4. A korai római köztársaság

A köztársaság létrehozása. A római köztársaság államszervezete. A senatus és a consul hatalma. A választási rendszer.

Harc a patríciusok és plebeiusok közt. Menenius Agrippa. A néptribunus tisztség bevezetése. Róma terjeszkedése Latiumban.

A XII táblás törvény. Itália meghódítása Róma által. Harc a gallok ellen és a görög városok ellen. Pürrosz és Róma háborúja.

Téma №5. Róma és Karthago harca a Földközi-tengeri uralomért az i.e.III.században

Karthago helyzete az i.e.III. században. Az első pun háború. Sicilia, mint Róma első provinciája. Karthago és Róma helyzete az első pun háború után. Hamilcar, Hazdrubal és Hannibal terjeszkedése Hispaniában. Karthago politikai viszonyai.

A második pun háború okai és kezdete. Hannibal terve. Hannibal átkelése az Alpokon. A cannaei csata. Fordulat a háborúban, Scipio átkelése Afrikába. A zamai csata és a békekötés.

Téma №6. Róma belpolitikai helyzete az i.e. II.században

A római köztársaság gazdasága az i.e.II.században. a társadalom felépítése. A szociális ellentétek kiéleződése Rómában, a tömegek elszegényedése. Tiberius Gracchus reformkísérlete és annak bukása. Gaius Gracchus próbálkozásai és azok kudarca.

A rabszolgák helyzete. Az első rabszolga felkelések. Eunus szicíliai rabszolga felkelése.

A belpolitikai ellentétek kiéleződése Rómában, a politikai érdekcsoportok kialakulása. Marius fellépése.

Téma №7. Róma külpolitikája az i.e.II.században

Róma háborúi Makedónia és a Szeleukida állam ellen. Makedónia veresége és a görög államok meghódolása Róma előtt. Korinthosz lerombolása.

A harmadik pun háború, okai és kezdete. Karthago ostroma és a város lerombolása. Africa provincia.

Terjeszkedés Kis-Ázsiában, Pergamon meghódítása. Numídia elfoglalása.

A római közigazgatás, a hadsereg felépítése. A meghódított területek helyzete. Marius hadseregreformja.

Téma №8. A köztársaság válsága az i.e.I.században

Marius és Sulla polgárháborúja, a senatusi és a néppárt összecsapása. Sulla dictaturája. Róma külpolitikája az i.e.I.század elején, a mithridatészi háborúk kudarcai. A Spartacus vezette rabszolga felkelés. A felkelés kudarcának okai és a felkelés következményei.

Külső ellenségek és belső problémák az i.e.I.század 60-50-es éveiben. Iulius Caesar, Gnaeus Pompeius és M.Licinius Crassus élete és katonai-politikai pályafutása. Az első triumvirátus, megalapításának okai és céljai. Caesar galliai hadjárata. Crassus halála, a triumvirátus széthullása.

II. modul szerkezete

3.tartalmi modul

A köztársaság bukása és a korai birodalom

Téma №9. Polgárháború Rómában és Iulius Caesar hatalomra kerülése

Iulius Caesar galliai proconsul hatalmának növekedése, az ellentétek kiéleződése Caesar és Pompeius közt. A polgárháború kezdete, Caesar itáliai hadjárata. A pharsalosi csata, Pompeius veresége. Caesar további hadjáratai Pompeius hívei ellen. Caesar hadjárata Egyiptomba és Pontusba. A zelai ütközet.

Iulius Caesar intézkedései Rómában. A hatalom központosítása, a köztársaság bukása. Caesar meggyilkolása.

Téma №10. A második triumvirátus és Octavianus Augustus hatalomra kerülése

A második triumvirátus megalakítása, harc Caesar gyilkosai ellen. A philippi ütközet, a triumvirátus győzelme. A hatalom megosztása Octavianus, Antonius és Lepidus között. Az ellentétek kiéleződése Antonius és Octavianus között. Az actiumi csata, Octavianus hadjárata Egyiptom ellen, Antonius és Kleopátra halála.

Octavianus Augustus, mint imperator. Augustus hatalmának megszilárdulása, a principátus bevezetése, a köztársaság felszámolása.

Téma №11. A Iulius-Claudius ház uralkodása. A Flaviusok

Augustus uralkodása Rómában, a birodalom határainak kiszélesítése. A Iulius-Claudius ház császárainak (Tiberius, Caligula, Claudius és Néró) uralkodása Rómában, belpolitikai harcok és külső terjeszkedés. Néró császár bukása és a „négycsászárvé”. Vespasianus császár hatalmának megerősödése és a Flavius-ház. A zsidó felkelés és Jeruzsálem lerombolása. Róma Titus és Domitianus császár uralkodása idején.

Téma №12. A kereszténység kialakulása és terjedésének kezdete

Jézus Krisztus élete és tanítása. Krisztus keresztre feszítése. Az Apostolok. A keresztény tanok elterjedése. Az első keresztényüldözések. Szt.Pál és Szt. Péter élete és tevékenysége. A pápaság intézményének alapjai.

Keresztényüldözések az I.-II.században, azok okai.

Téma №13. Róma az Antoninusok uralma alatt

Az Antoninusok hatalomra kerülése. Traianus uralkodása. A dákok elleni hadjárat. Traianus keleti hadjárata és halála. A hódítások vége.

Hadrianus uralkodása Rómában. A limes rendszer kiépítése. A Római Birodalom hatalma tetőpontján. Államigazgatás és hadsereg. Gazdaság és társadalom az első Antoninusok idején.

Az első válságjelenségek Marcus Aurelius idején. A barbár betörések kezdete. Commodus uralkodása.

4.tartalmi modul

A késői birodalom és az ókori Róma bukása

Téma №14. A birodalom válsága a II.-III.század fordulóján. A katonacsászárok kora

Politikai harcok Commodus halála után, a hadsereg szerepének növekedése. A Severus-dinasztia hatalomra kerülése. Septimius Severus. A birodalom helyzetének stabilizálódása.

Caracalla uralkodása és a polgárjog kiterjesztése. A Severusok uralkodása. A katonacsászárok kora. A központi hatalom szétmorzsolódása. A birodalom széthullásának kezdete.

Harc a parthusok ellen, katonai kudarcok a határvidékeken. A bagauda lázadás. A birodalom az összeomlás szélén.

Téma №15. A birodalom utolsó virágzása és válságának elmélyülése a III.század végén – a IV.század elején

A birodalom egyesítése Diocletianus által. A társuralkodói szerepkör bevezetése, a tetrarchia kialakulása. A dominatus rendszere és Diocletianus reformjai. Diocletianus lemondása.

Hatalmi harcok Diocletianus lemondása után. Constantinus hatalomra kerülése. Constantinus reformjai. A milánói edictum. Az arianizmus és az egyházon belüli viták. A niceai zsinat, a katolikus irányzat győzelme.

Constantinus utódainak uralkodása. Julianus Flavius uralkodása. A Mithrasz-kultusz feltámadása. A kereszténység uralkodóvá válása. A kereszténység, mint államvallás, a pogány kultuszok felszámolása.

Téma №16. A Nyugat-római Birodalom bukása

A Nyugat-római Birodalom bukásának okai, különbségek a két birodalom helyzetében.

A barbár beáramlás mértékének növekedése. A hunok érkezése Európába, a nagy népvándorlás kezdete. A nyugati gótok letelepedése a birodalom területén. A colonusok és a gótok lázadása, a hadrianapolisi csata. A birodalom Nagy Theodosius uralkodása idején.

A birodalom végleges kettészakadása. A nyugati gótok hadjárata Itália ellen Alarich vezetésével. A barbárok átkelése a Rajnán. Britannia elvesztése. Róma kifosztása. Az első barbár királyságok kialakulása. A Vandál Királyság harcai a rómaiak ellen. Róma második kifosztása.

Attila hun király birodalma. A hunok harca a két Római Birodalom ellen. A catalaunumi csata. Attila király halála és a Hun Birodalom széthullása.

A központi hatalom végleges megrendülése a Nyugat-római Birodalom területén. Romulus Augustulus lemondása, a Nyugat-római Birodalom bukása. A Nyugat-római Birodalom bukásának jelentősége.

Téma №17. A római vallás és kultúra a korai birodalom idején

Az etruszk és görög hatás a római kultúrában. A római vallás, a fontosabb istenek és kultuszok. Az idegen hatások megjelenése a római vallásban.

A római irodalom. Catullus, Horatius, Vergilius, Ovidius élete és munkássága. A történetírás fejlődése. Tacitus és Iulius Caesar munkássága.

A természettudományok fejlődése. Plinius. A római tudományos haladás eredményei.

Építészet és művészetek. Róma városa. A Colosseum. A diadalívek. A Forum kiépítése és a Palatinus. A vízvezetékrendszer és az úthálózat. A szobrászat sajátosságai. A római kultúra történelmi jelentősége és hatása.

GYAKORLATI FOGLALKOZÁSOK TEMATIKÁJA (20 óra)

1.téma. Az etruszkok (2 óra)

1. Az etruszkok eredetének kérdése.
2. Az etruszk nyelv és írás.
3. Az etruszk társadalmi és politikai szervezet.
4. Az etruszk városok.
5. Az etruszk vallás és kultúra.

Irodalom:

Hérodotosz. A görög-perzsa háború. Ford. Muraközi Gyula. – Bp- Osiris, 1997.

Lívius. A római nép története a város alapításától. (I-IV könyv- fordította Kiss F) - Bp. 1963, (V-X, XXI-XLV könyv fordította Muraközy Gy) Bp., 1969-1976, 1982

Alföldy Géza. Római társadalmi története. – Bp.: Osiris, 2002

Ferenczy Endre-Maróti Egon-Hahn István. Az ókori Róma története. – Bp.:Osiris, 2007

Havas László-Hegyi W. György-Szabó Edit. Római történelem.– Bp., 2006.

Római regék és mondák. – 4.kiad. – Bp.: Móra K., 1965. – 343 old.

Szilágyi János György. Szirénzene. Ókortudományi tanulmányok. – Bp.: Osiris, 2005.

Németh György (szerk.): Ércnél maradandóbb. A görög és római történelem forrásai. – Bp.: Corvina, 1998.

Németh György - Hegyi W. György. Görög-római történelem. – Bp.: Osiris, 2011.

Zamarovsky Vojtech. Róma történelmet írt. – Bp.: General Press, 2002.

Геродот. История в девяти книгах / Пер. Ф.Ф. Мищенко. - М., 1885-86; 1888; пер. А.А. Стратановского . - М., 1962; 1972; 1993; 1999.

Ливий Титт. История Рима от основания города / Пер. В.М. Смирин, Н.А. Поздняковой, Г.Ч.Гусейнова, С.А. Ивановой, Н.Н. Казанского, Н.В. Брагннской, Ф.Ф. Зелинского, М.Е.Сергеенко под общ. ред. М.Л. Гаспарова, Г.С. Кнабе, В.М. Смирин. - М., 1989-93. - Т. 1-3- М., 2002.-Т. 1-3.

Полибий. Всеобщая история / Пер. Ф.Г. Мищенко. - М., 1890-1898; СПб., 1995-1996.-Т. 1-3.

Страбон. География / Пер. Г.А.Стратановского. - Л., 1964; М., 1994.

Балух В. О. Коцур В. П. Історія Стародавнього Риму: Курс лекцій. – Чернівці: Книги ХХІ, 2005.

2.téma. Róma felemelkedése. Itália egyesítése (4 óra)

1. A gallok betörése és a capitoliumi ludak.
2. Közép-Itália meghódítása (A három samnis háború, latin háború).
3. Dél-Itália meghódítása (A Pyrrhos elleni háború).
4. Hódító hadjáratok a Földközi-tenger keleti medencéjében:
 - Az első makedón háború.
 - A második makedón háború.
 - A III. Antiochos elleni háború.
 - A harmadik makedón háború.

Irodalom:

Florius. Róma háborúi. (Fordította, az utószót és a jegyzeteket írta Maras L.) -Bp. 1979.

Lívius. A római nép története a város alapításától. (I-IV könyv- fordította Kiss F) - Bp. 1963, (V-X, XXI-XLV könyv fordította Muraközy Gy) Bp., 1969-1976, 1982.

Plutarkhosz. Párhuzamos életrajzok (Fordította Máthé E.) 4 kötetben.-Bp.,1965.

Alföldy Géza. Római társadalom története. – Bp.: Osiris, 2002

Ferenczy Endre-Maróti Egon-Hahn István. Az ókori Róma története. – Bp.:Osiris, 2007

Havas László-Hegyi W. György-Szabó Edit. Római történelem.– Bp., 2006.

Római regék és mondák. – 4.kiad. – Bp.: Móra K., 1965. – 343 old.

Szilágyi János György. Szirénzene. Ókortudományi tanulmányok. – Bp.: Osiris, 2005.

Németh György (szerk.): Ércnél maradandóbb. A görög és római történelem forrásai. – Bp.: Corvina, 1998.

- Németh György - Hegyi W. György. Görög-római történelem. – Bp.: Osiris, 2011.
- Zamarovsky Vojtech. Róma történelmet írt. – Bp.: General Press, 2002.
- Аппиан Александрийский. Римская история / Пер. с греч.; Под ред. Жебелева С. А., Крюгера О. О., Голубцовой Е. С., и др. – М.: АСТ, 2002.
- Луция Аннея Флора две книги эпитом римской истории обо всех войнах за семьсот лет. Книга вторая, XII, XIII / Пер. Немировского А. И. // Немировский А. И., Дашкова М. Ф. Луций Анней Флор – историк Древнего Рима. – Воронеж: ВГУ, 1977.
- Ливий Титт. История Рима от основания города / Пер. В.М. Смирин, Н.А. Поздняковой, Г.Ч.Гусейнова, С.А. Ивановой, Н.Н. Казанского, Н.В. Брагннской, Ф.Ф. Зелинского, М.Е.Сергеенко под общ. ред. М.Л. Гаспарова, Г.С. Кнабе, В.М. Смирин. - М., 1989-93. - Т. 1-3- М., 2002.-Т. 1-3.
- Полибий. Всеобщая история / Пер. Ф.Г. Мищенко. - М., 1890-1898; СПб., 1995-1996.-Т. 1-3.
- Плутарх. Сравнительные жизнеописания /Изд. подг. С.И. Соболевским. -М., 1961-1964; 1982; 1994.-Т. 1-3; Харьков, 1999.
- Страбон. География / Пер. Г.А.Стратановского. - Л., 1964; М., 1994.
- Балух В. О. Коцур В. П. Історія Стародавнього Риму: Курс лекцій. – Чернівці: Книги ХХІ, 2005.

3.téma. Róma belpolitikai helyzete az i.e.II.századba (2 óra)

1. Az első szicíliai rabszolgafelkelés.
2. Tiberius Gracchus reformkísérletei.
3. Gaius Gracchus reformkísérletei.
4. A Gracchusok reformjának eredményei.

Irodalom:

Appianos. A római polgárháborúk I-II (Görög és latin írók 12. fordította Mahn I.) - Bp., 1966.

- Lívius. A római nép története a város alapításától. (I-IV könyv- fordította Kiss F) - Bp. 1963, (V-X, XXI-XLV könyv fordította Muraközy Gy) Bp., 1969-1976, 1982.
- Alföldy Géza. Római társadalom története. – Bp.: Osiris, 2002
- Ferenczy Endre-Maróti Egon-Hahn István. Az ókori Róma története. – Bp.:Osiris, 2007
- Havas László-Hegyi W. György-Szabó Edit. Római történelem.– Bp., 2006.
- Római regék és mondák. – 4.kiad. – Bp.: Móra K., 1965. – 343 old.
- Szilágyi János György. Szirénzene. Ókortudományi tanulmányok. – Bp.: Osiris, 2005.
- Németh György (szerk.): Ércnél maradandóbb. A görög és római történelem forrásai. – Bp.: Corvina, 1998.
- Németh György - Hegyi W. György. Görög-római történelem. – Bp.: Osiris, 2011.
- Zamarovsky Vojtech. Róma történelmet írt. – Bp.: General Press, 2002.
- Аппиан Александрийский. Римская история / Пер. с греч.; Под ред. Жебелева С. А., Крюгера О. О., Голубцовой Е. С., и др. – М.: АСТ, 2002.
- Ливий Титт. История Рима от основания города / Пер. В.М. Смирин, Н.А. Поздняковой, Г.Ч.Гусейнова, С.А. Ивановой, Н.Н. Казанского, Н.В. Брагннской, Ф.Ф. Зелинского, М.Е.Сергеенко под общ. ред. М.Л. Гаспарова, Г.С. Кнабе, В.М. Смирин. - М., 1989-93. - Т. 1-3 Саллюстий Крисп Гай. Сочинения / Пер. В.О.Горенштейна. - М., 1982; 1991.- М., 2002.-Т. 1-3.
- Балух В. О. Коцур В. П. Історія Стародавнього Риму: Курс лекцій. – Чернівці: Книги ХХІ, 2005.

4.téma. A köztársaság válsága Rómában i.e. I. sz. 70-60. éveiben. (2 óra)

1. A római állam helyzete a Spartacus-felkelés utáni időszakban.
2. Julius Caesar fellépése.
3. A Catilina-félé összeesküvés.
4. Az első triumvirátus kora.

Irodalom:

- Appianos. A római polgárháborúk I-II (Görög és latin írók 12. fordította Mahn I.) - Bp., 1966.
- Caesar. Feljegyzések a gall háborúról – A polgárháborúról (Fordította Szepessy T.-Ürögdi Gy.) - bp., 1974.
- Florius. Róma háborúi. (Fordította, az utószót és a jegyzeteket írta Maras L.) -Bp. 1979.
- Plutarkhosz. Párhuzamos életrajzok (Fordította Máthé E.) 4 kötetben.-Bp.,1965.
- Suetonius. A caesarok élete (Fordította Kis F.) -Bp.1975.
- Varro M. Terentius. A mezőgazdaságról (Görög és latin írók 14. fordította Kun J) - Bp.1971.
- Velleius Paterculus. Róma történetéről írt két könyve (Fordította Szölgyény F.) - Bp. 1971.
- Alföldy Géza. Római társadalom története. – Bp.: Osiris, 2002
- Ferenczy Endre-Maróti Egon-Hahn István. Az ókori Róma története. – Bp.:Osiris, 2007
- Havas László-Hegyi W. György-Szabó Edit. Római történelem.– Bp., 2006.
- Római regék és mondák. – 4.kiad. – Bp.: Móra K., 1965. – 343 old.
- Szilágyi János György. Szirénzene. Ókortudományi tanulmányok. – Bp.: Osiris, 2005.
- Németh György (szerk.): Ércnél maradandóbb. A görög és római történelem forrásai. – Bp.: Corvina, 1998.
- Németh György - Hegyi W. György. Görög-római történelem. – Bp.: Osiris, 2011.
- Zamarovsky Vojtech. Róma történelmet írt. – Bp.: General Press, 2002.
- Аппиан Александрийский. Римская история / Пер. с греч.; Под ред. Жебелева С. А., Крюгера О. О., Голубцовой Е. С., и др. – М.: АСТ, 2002.
- Веллей Патеркул. Римская история. Книга вторая, XXXIV – LXIII / Пер. А. И. Немировского и М. Ф. Дашковой // Немировский А. И., Дашкова М. Ф. «Римская история» Веллея Патеркула. – Воронеж: ВГУ, 1985.
- Цезарь Гай Юлий. Записки Юлия Цезаря и его продолжателей о галльской войне, о гражданской войне, об александрийской войне, об африканской войне / Пер. и коммент. М. М. Покровского. – М.: Изд-во Академии Наук СССР, 1962.

Луция Аннея Флора две книги эпитом римской истории обо всех войнах за семьсот лет. Книга вторая, XII, XIII / Пер. Немировского А. И. // Немировский А. И., Дашкова М. Ф. Луций Анней Флор – историк Древнего Рима. – Воронеж: ВГУ, 1977.

Плутарх. Сравнительные жизнеописания /Изд. подг. С.И. Соболевским. -М., 1961-1964; 1982; 1994.-Т. 1-3; Харьков, 1999.

Саллюстий Крисп Гай. Сочинения / Пер. В.О.Горенштейна. - М., 1982; 1991.

Светопий Транквилл Гай. Жизнь двенадцати цезарей /Пер. М.Л.Гаспарова. - М., 1966.

Цицерон Марк Туллий. Письма/ Пер. и комм. В.О. Горенштейна. -М., 1949-1951; 1995.-Т. 1-3.

Цицерон Марк Туллий. Речи. В двух томах / Изд. подгот. В. О. Горенштейн и М. Е. Грабарь-Пассек. – М.: Изд-во Академии Наук СССР, 1962.

Балух В. О. Коцур В. П. Історія Стародавнього Риму: Курс лекцій. – Чернівці: Книги XXI, 2005.

5.téma. A Római Birodalom a Iulius-Claudius ház idején. (2 óra)

1. Tiberius uralkodása
2. Caligula uralkodása
3. Claudius uralkodása
4. Néró uralkodása

Irodalom:

Plutarkhosz. Párhuzamos életrajzok (Fordította Máthé E.) 4 kötetben.-Bp.,1965.

Suetonius. A caesarok élete (Fordította Kis F.) -Bp.1975.

Velleius Paterculus. Róma történetéről írt két könyve (Fordította Szölgyény F.) - Bp. 1971.

Alföldy Géza. Római társadalom története. – Bp.: Osiris, 2002

Ferenczy Endre-Maróti Egon-Hahn István. Az ókori Róma története. – Bp.:Osiris, 2007

- Havas László-Hegyi W. György-Szabó Edit. Római történelem.– Bp., 2006.
- Római regék és mondák. – 4.kiad. – Bp.: Móra K., 1965. – 343 old.
- Szilágyi János György. Szirénzene. Ókortudományi tanulmányok. – Bp.: Osiris, 2005.
- Németh György (szerk.): Ércnél maradandóbb. A görög és római történelem forrásai. – Bp.: Corvina, 1998.
- Németh György - Hegyi W. György. Görög-római történelem. – Bp.: Osiris, 2011.
- Zamarovsky Vojtech. Róma történelmet írt. – Bp.: General Press, 2002.
- Веллей Патеркул. Римская история. Книга вторая, XXXIV – LXIII / Пер. А. И. Немировского и М. Ф. Дашковой // Немировский А. И., Дашкова М. Ф. «Римская история» Веллея Патеркула. – Воронеж: ВГУ, 1985.
- Иосиф Флавий. Иудейская война / Пер. Я.А. Чертка. - СПб., 1900; Минск, 1991.
- Плутарх. Сравнительные жизнеописания /Изд. подг. С.И. Соболевским. -М., 1961-1964; 1982; 1994.-Т. 1-3; Харьков, 1999.
- Светопий Транквилл Гай. Жизнь двенадцати цезарей /Пер. М.Л.Гаспарова. - М., 1966.
- Тацит Корнелий Публий. Сочинения / Пер. А.С.Бобовича, Я.М.Поровского, М.Е.Сергеенко и др.-М.;Л., 1969; 1993.-Т. 1-2.
- Балух В. О. Коцур В. П. Історія Стародавнього Риму: Курс лекцій. – Чернівці: Книги ХХІ, 2005.

6.téma. A III század válsága. (2 óra)

1. A válság előjelei a II század végén. A gazdasági alapok, az osztályharc megnyilvánulása.
2. A Severus-dinasztia.
3. A katonai anarchia.
4. Gallienus és a stabilizálódás kezdetei. Hellenizáló törekvések.

Irodalom:

Suetonius. A caesarok élete (Fordította Kis F.) -Bp.1975.

- Velleius Paterculus. Róma történetéről írt két könyve (Fordította Szölgény F.) - Bp. 1971.
- Alföldy Géza. Római társadalmi története. – Bp.: Osiris, 2002
- Ferenczy Endre-Maróti Egon-Hahn István. Az ókori Róma története. – Bp.: Osiris, 2007
- Havas László-Hegyi W. György-Szabó Edit. Római történelem. – Bp., 2006.
- Római regék és mondák. – 4.kiad. – Bp.: Móra K., 1965. – 343 old.
- Szilágyi János György. Szirénzene. Ókortudományi tanulmányok. – Bp.: Osiris, 2005.
- Németh György (szerk.): Ércnél maradandóbb. A görög és római történelem forrásai. – Bp.: Corvina, 1998.
- Németh György - Hegyi W. György. Görög-római történelem. – Bp.: Osiris, 2011.
- Zamarovsky Vojtech. Róma történelmet írt. – Bp.: General Press, 2002.
- Веллей Патеркул. Римская история. Книга вторая, XXXIV – LXIII / Пер. А. И. Немировского и М. Ф. Дашковой // Немировский А. И., Дашкова М. Ф. «Римская история» Веллея Патеркула. – Воронеж: ВГУ, 1985.
- Светопись Транквилл Гай. Жизнь двенадцати цезарей /Пер. М.Л.Гаспарова. - М., 1966.
- Балух В. О. Коцур В. П. Історія Стародавнього Риму: Курс лекцій. – Чернівці: Книги XXI, 2005.

7.téma. A dominatus kora (284 - 395). (4 óra)

1. Diocletianus és a tetrarchia.
2. A polgárháború.
3. Constantinus (313 - 337).
4. A Constantinus-dinasztia (337 - 363).
5. A Valentinianus-dinasztia (364 - 378).
6. Theodosius kora (379 - 395).

Irodalom:

- Alföldy Géza. Római társadalmi története. – Bp.: Osiris, 2002

Ferenczy Endre-Maróti Egon-Hahn István. Az ókori Róma története. – Bp.: Osiris, 2007

Havas László-Hegyi W. György-Szabó Edit. Római történelem.– Bp., 2006.

Római regék és mondák. – 4.kiad. – Bp.: Móra K., 1965. – 343 old.

Szilágyi János György. Szirénzene. Ókortudományi tanulmányok. – Bp.: Osiris, 2005.

Németh György (szerk.): Ércnél maradandóbb. A görög és római történelem forrásai. – Bp.: Corvina, 1998.

Németh György - Hegyi W. György. Görög-római történelem. – Bp.: Osiris, 2011.

Zamarovsky Vojtech. Róma történelmet írt. – Bp.: General Press, 2002.

Балух В. О. Коцур В. П. Історія Стародавнього Риму: Курс лекцій. – Чернівці: Книги XXI, 2005.

8.téma. Az egységes Római Birodalom felbomlása és hanyatlása. Az antik civilizáció vége. (2 óra)

1. A Nyugat-római Birodalom.
2. A Kelet-római Birodalom.
3. A hun Birodalom.
4. A Nyugat-római Birodalom bukása.

Irodalom:

Alföldy Géza. Római társadalom története. – Bp.: Osiris, 2002

Ferenczy Endre-Maróti Egon-Hahn István. Az ókori Róma története. – Bp.: Osiris, 2007

Havas László-Hegyi W. György-Szabó Edit. Római történelem.– Bp., 2006.

Római regék és mondák. – 4.kiad. – Bp.: Móra K., 1965. – 343 old.

Szilágyi János György. Szirénzene. Ókortudományi tanulmányok. – Bp.: Osiris, 2005.

Németh György (szerk.): Ércnél maradandóbb. A görög és római történelem forrásai. – Bp.: Corvina, 1998.

Németh György - Hegyi W. György. Görög-római történelem. – Bp.: Osiris, 2011.

Zamarovsky Vojtech. Róma történelmet írt. – Bp.: General Press, 2002.

Балух В. О. Коцур В. П. Історія Стародавнього Риму: Курс лекцій. – Чернівці: Книги XXI, 2005.

TÉMÁK EGYÉNI ÉS ÖNÁLLÓ FELDOLGOZÁSRA

1. Itália legősibb lakói
2. A villanovai kultúra
3. A patriciusok és plebejusok küzdelme
4. A köztársaság államszervezete
5. Itália meghódítása Róma által
6. Róma az első és második pun háború között
7. Gazdasági és szociális helyzet Rómában az i.e.II.század elején
8. A makedón háborúk
9. A szicíliai rabszolga felkelés és a Spartacus-féle rabszolga háború
10. Marius és Sulla kora
11. Sulla dictaturája
12. Caesar és az első triumviratus. Caesar dictaturája
13. Iulius Caesar élete és politikai pályája
14. Gnaeus Pompeius élete és politikai pályája
15. M. Licinius Crassus élete és politikai pályája
16. Polgárháborúk Caesar meggyilkolásától az actiumi csatáig
17. Octavianus Augustus uralkodása
18. A „négycsászárvé”
19. A Flavius-ház
20. Az Antoninusok kora I. (Nerva, Traianus, Hadrianus)
21. Az Antoninusok kora II. (Antoninus Pius, Marcus Aurelius, Commodus)
22. A Severusok kora
23. A római hadsereg a császárkorban
24. A katonai anarchia időszaka
25. A dominatus rendszere és intézményei
26. Diocletianus és a tetrarchia
27. A Római Birodalom Constantinus utódai idején
28. A keresztény egyház megerősödése. A niceai zsinat
29. A római történetírás

30.Róma városának építészeti története

ÁLTALÁNOS KÉRDÉSEK A DOLGOZATRA

1. Az etruszk kultúra
2. Róma alapítása: mondák és valóság
3. A királyság bukása Rómában és a köztársaság kialakítása
4. A köztársaság államszervezete
5. Harc a patriciusok és plebeiusok közt
6. A rómaiak harca a dél-itáliai görög városok ellen
7. Az első pun háború
8. A második pun háború
9. A makedón háborúk
10. A harmadik pun háború
11. A Gracchus-fivérek reformkiérletei és kudarcuk okai
12. Marius és Sulla polgárháborúja
13. Spartacus rabszolgafelkelése
14. Az első triumvirátus története
15. Julius Caesar és Pompeius harca a hatalomért
16. A második triumvirátus harcai
17. A principátus rendszerének kialakítása
18. A Római Birodalom hódításai az i.sz.I.századában
19. Traianus uralkodása Rómában
20. Hatalmi harcok Rómában a II.század végén
21. A római vallás főbb jellemzői
22. A kereszténység kialakulása
23. Diocletianus uralkodása. A tetrarchia és a dominatus
24. Hatalmi harcok Diocletianus lemondása után
25. A keresztény egyház megszervezése és befolyásának növekedése
26. A Római Birodalom hanyatlásának okai
27. A Római Birodalom kettészakadása
28. A népvándorlás kezdete és hatása a Római Birodalomra
29. A Nyugat-római Birodalom bukása

TESZTKÉRDÉSEK AZ ÓKORI RÓMA TÖRTÉNETÉHEZ

A monda szerint mikor alapították Rómát?

- a) i.e.824
- b) i.e.753
- c) i.e.652
- d) i.e.496

Milyen állat volt a várost alapító latin nemzetségek totemállata?

- a) nőstényfarkas
- b) keselyű
- c) sas

Ki és miért mondta: “Így jár a jövőben, aki átugorja falaimat!”

- a) Romulus mondta, amikor dühében megölte Remust, amiért az átugrotta a város falait
- b) Remus mondta, amikor dühében megölte Romulust, amiért az átugrotta a város falait
- c) Aeneas mondta, amikor dühében megölte Remust, amiért az átugrotta a város falait

A hagyomány szerint Róma hét dombra épült. Melyik dombon jött létre a város legősibb része?

- a) a Szent hegyen
- b) az Albai hegyen
- c) a Palatinuson

Hogy hívták az utolsó római királyt?

- a) Servius Tullius
- b) Iunius Brutus
- c) Tarquinius Superbus

d) Menenius Agrippa

Melyik században került Róma az etruszk dinasztia uralma alá?

- a) Kr.e. VIII. században
- b) Kr.e. VII. században
- c) Kr.e. VI. században

Kik voltak kezdetben Rómában a politikai jogok kizárólagos birtokosai?

- a) plebejusok
- b) patríciusok
- c) szenátus

Hogyan hívták az öregek tanácsát?

- a) szenátus
- b) Cloaca maxima
- c) vének testülete

Melyik évben szűnt meg Rómában a királyság?

- a) Kr.e. 510
- b) Kr.e. 511
- c) Kr.e. 512

Melyik volt a római köztársaság vezető tisztsége?

- a) consul
- b) censor
- c) senator
- d) tribunus

Melyik tisztviselő képviselte Rómában a plebeiusok érdekeit?

- a) praetor

- b) quaestor
- c) censor
- d) tribunus

Melyik évben választhattak néptribunust a plebeiusok?

- a) Kr. e. 494
- b) Kr. e. 451
- c) Kr. e. 449

Mikor foglalták írásba a XII. táblás törvényeket?

- a) i. e. 280-272
- b) i. e. 216
- c) i. e. 202
- d) i. e. 451-450

Mi volt a diktátor feladata?

- d) különleges veszély esetén a hadsereg vezetése
- e) áldozatok bemutatása
- f) hatalmat gyakorolni minden és mindenki felett

Mi volt az első plebeius hivatal neve?

- a) szenátus
- b) néptribunus
- c) centúria

Hogyan nevezik a testőrt?

- a) lictor
- b) classis
- c) consul
- d) imperator

Kicsoda a questor?

- a) főhadvezér
- b) madárjós
- c) pénzügyekkel foglalkozó főtisztviselő
- d) szabad parasztbérlő

Kicsoda a colonus?

- a) biro
- b) szabad parasztbérlő
- c) madárjós
- d) főpap

Hogyan nevezik a meghódított tartományt?

- a) colonia
- b) iugerum
- c) provincia
- d) Ager publicus

Mit nevezünk coloniának?

- a) fellegvár
- b) település
- c) földmértékegység, kb. fél hold
- d) rabszolgamunkán alapuló mezőgazdasági nagyüzem

Hogyan nevezik a vagyoni osztályt?

- a) princeps
- b) classis
- c) praetor
- d) augur

Ki volt a kereskedők és tolvajok istene?

- a) Juno
- b) Mercurius
- c) Minerva
- d) Neptunus

Mit jelent a limes szó?

- a) védelmi vonal
- b) provinciák éves adója
- c) állami tisztséget betöltő személy

Melyik etruszk várost foglalták el először a rómaiak?

- a) Veii-t
- b) Campania-t
- c) Latiumot

Párosítsa az eseményt az évszámmal:

- a) a gallok kifosztják Rómát
- b) a plebeiusok kivonulnak Rómából
- c) Róma háborúja Pürrosz ellen
- d) az első pun háború

- 1. i.e.494
- 2. i.e.280-275
- 3. i.e.264-241
- 4. i.e.390

Mikor történt a Tarentumi háború?

- a) i. e. 31

- b) 451
- c) i. e. 280-272
- d) i. e. 451-450

Kik voltak a punok?

- a) a rómaiak nevezték így a Földközi-tenger nyugati medencéjében gyarmatvárosokat alapító fóníciaiakat
- b) így nevezték a rómaiak a Földközi-tenger medencéjében garázdálkodó kalózokat
- c) Hispániából származó tengeri kereskedők

Melyik csatában harcoltak a rómaiak a punok ellen?

- a) Cannae-i csata
- b) Philippi-i csata
- c) pharsalusi csata
- d) catalaunumi csata

Mikor történt a Cannae-i csata?

- a) i. e. 216
- b) i. e. 202
- c) i. e. 48
- d) i. e. 42

Mikor volt a zamai csata?

- a) Kr. e. 201
- b) Kr. e. 200
- c) Kr. e. 202

Mi lett Karthago sorsa a 3. pun háború után?

- a) a várost a rómaiak lerombolták, felszántották és sóval hintették be
- b) kereskedő város maradt

c) görögök lepték el a várost

Melyik római hadvezért nevezték Africanusnak?

- a) Marius
- b) Scipio
- c) Fabius Maximus

Ki mondta a következő mondatot?: “Ceterum censeo Carthaginem delendam esse”

- a) Portius Cato
- b) Tiberius Gracchus
- c) Livius Drusus

Milyen törvény felújításától várta Tiberius Gracchus a földkérdés megoldását?

- a) a Licinus-Sextius-féle földtörvényétől
- b) a XII. táblás törvényekétől
- c) Hammurapi törvényeitől

Katonai sikereinek köszönhetően hányszor választották consullá Mariust?

- a) ötször
- b) hatszor
- c) hétszer

Mikor robbant ki Róma történetének legnagyobb rabszolgaháborúja?

- a) Kr. e. 47
- b) Kr. e. 74
- c) Kr. e. 77

Melyik évben verte le Caesar Vercingetorix lázadását?

- a) i.e.58
- b) i.e.55

- c) i.e.53
- d) i.e.49

Mi volt Pompeius mellékneve?

- a) Magnus
- b) Censor
- c) Africanus

Mi történt i. e. 48-ban?

- a) pharsalusi csata
- b) Philippi-i csata
- c) actiumi csata
- d) zamai csata

Kik között zajlott a Philippi-i csata?

- a) Caesar-Pompeius
- b) Antonius, Octavianus-Brutus, Cassius
- c) Octavianus-Antonius
- d) rómaiak-hunok

Hol harcolt egymással Caesar és Pompeius?

- a) zamai csata
- b) pharsalusi csata
- c) catalaunumi csata
- d) Philippi-i csata

Mit jelent a következő mondás?: “Divide et impera”

- a) Jaj a legyőzötteknek!
- b) Hódítani és győzni!
- c) Oszd meg, és uralkodj!

Ki volt Cicero?

- a) történetíró
- b) szónok
- c) író
- d) filozófus

Melyik évben gyilkolták meg Julius Caesart?

- a) Kr. e. 44
- b) Kr. e. 43
- c) Kr. e. 42

Mi történt i. e. 42-ben?

- a) pharsalusi csata
- b) Philippi-i csata
- c) actiumi csata
- d) catalaunumi csata

Kik között zajlott az actiumi csata?

- a) Caesar-Pompeius
- b) Antonius, Octavianus-Brutus, Cassius
- c) Octavianus-Antonius
- d) rómaiak-hunok

Melyik dinasztiából származott Augustus?

- a) Julius-Claudius
- b) Flavius
- c) Antoninus
- d) Severus

Mi történt i.e.31-ben?

- a) Cannae-i csata
- b) pharsalusi csata
- c) Philippi-i csata
- d) actiumi csata

Mikor történt principátus rendszerének bevezetése?

- a) i.e.44
- b) i.e.31
- c) i.e.27
- d) i.e.12

Melyik terület volt az első római provincia?

- a) Szicília
- b) Korzika
- c) Szardínia

Mikor uralkodott Augustus?

- a) i. e. 27 - i. sz. 14
- b) 69-79
- c) 41-54
- d) 54-68

Ki uralkodott 54 és 68 között?

- a) Claudius
- b) Nero
- c) Vespasianus
- d) Traianus

Hány évig tartott Néró principátusa ?

- a) 5
- b) 9
- c) 14
- d) 19

Hogyan halt meg Nero?

- a) megmérgezte a felesége
- b) öngyilkos lett
- c) leszúrta a testőrség parancsnoka

Mikor tört ki a Vezúv?

- a) 9
- b) 68
- c) 79
- d) 106

Melyik évben rombolták le a rómaiak Jeruzsálemet?

- a) 37
- b) 54
- c) 69
- d) 70

Ki uralkodott 117 és 138 között?

- a) Vespasianus
- b) Traianus
- c) Hadrianus
- d) Marcus Aurelius

Ki uralkodott 161 és 180 között?

- a) Traianus
- b) Hadrianus
- c) Marcus Aurelius
- d) Septimus Severus

Mikor uralkodott Antonius Caracalla?

- a) 117-138
- b) 161-180
- c) 193-211
- d) 211-217

Kinek a nevéhez fűződik a római polgárjog kiterjesztése a birodalom szabad lakosaira?

- a) Septimus Severus
- b) Aurelianus
- c) Caracalla

Ki a kakukktojás?

- a) Galba
- b) Otho
- c) Vespasianus

Mikor jött létre a tetrarchia?

- a) 286
- b) 312
- c) 325
- d) 363

Mikor lett Constantinus a birodalom egyedüli uralkodója?

- a) 312
- b) 318

- c) 320
- d) 322
- e) 324

Mikor szakadt ketté a Római Birodalom?

- a) 363
- b) 395
- c) 406
- d) 410

Melyik évben lett a kereszténység államvallás?

- a) 313
- b) 380
- c) 391
- d) 394

Ki volt az utolsó Nyugat-római császár?

- a) Romulus Augustulus
- b) Odoaker
- c) Julianus
- d) Zénon

Mikor uralkodott Romulus Augustulus?

- a) 193-211
- b) 211-217
- c) 379-395
- d) 475-476

Ki volt Aetius?

- a) római hadvezér

- b) gót király
- c) gall vezér
- d) dák király

Melyik császár esett el a gótok elleni harcban?

- a) Valentinianus
- b) Valens
- c) Theodosius
- d) Hadrianus

Mikor volt a catalaunumi csata?

- a) 453
- b) 451
- c) 455

Kik között zajlott a Catalaunum-i csata ?

- a) Caesar-Pompeius
- b) rómaiak-hunok
- c) Octavianus-Antonius
- d) Antonius, Octavianus-Brutus, Cassius

Melyik tisztség jelentette a legmagasabb papi fokozatot az ókori Rómában?

- a) praetor
- b) imperator
- c) censor
- d) pontifex maximus

Hová helyezték át a Római Birodalom fővárosát a 455-ös vandál támadás után?

- a) Konstantinápolyba
- b) Ravenába

- c) Milánóba
- d) Szirakuzba

VIZSGAKÉRDÉSEK

1. Az ókori Róma korszakolása
2. Az ókori Itália földrajzi helyzete és természetvilága
3. Az ókori római történetírók
4. Itália legősibb lakói
5. Az italicusok bevándorlása
6. Az etruszkok eredetének kérdése
7. Az etruszk nyelv és írás
8. Az etruszk társadalmi és politikai szervezet. Az etruszk városok
9. Az etruszk vallás és kultúra
10. Róma alapítása: mondák és valóság
11. Róma a királyság korában
12. A köztársaság megalapítása. Harc a patríciusok és plebeiusok közt
13. A római köztársaság államszerkezete
14. A gallok betörése és a capitoliumi ludak
15. Közép-Itália meghódítása (A három samnis háború, latin háború).
16. Dél-Itália meghódítása (A Pyrrhos elleni háború).
17. Az első pun háború
18. A második pun háború
19. A makedón háborúk
20. A harmadik pun háború
21. A társadalmi feszültségek kiéleződése Rómában az i.e.II.század végén
22. Marius és Sulla polgárháborúja
23. Sulla dictaturája
24. A Spartacus vezette rabszolga felkelés
25. Külső ellenségek és belső problémák az i.e. I sz. 70 – 50-es éveiben
26. Az első triumvirátus. A köztársaság válságának elmélyülése
27. Polgárháború Rómában az i.e.I.század 40-es éveiben
28. Iulius Caesar diktatúrája

- 29.A második triumvirátus és az újabb polgárháború
- 30.A principátus rendszere Rómában. Octavianus Augustus
- 31.Róma Tiberius és Caligula idején
- 32.Claudius és Néró uralkodása Rómában
- 33.Belpolitikai válság Rómában, a „négycsászárv” és a Flavius-ház
- 34.Az Antoninusok korának általános jellemzése
- 35.Traianus és Hadrianus uralkodása Rómában
- 36.Marcus Aurelius és Commodus császársága Rómában
- 37.Hatalmi harcok Rómában és a Severus-dinasztia
- 38.A katonacsászárok kora
- 39.Gallienus és a stabilizálódás kezdetei. Hellenizáló törekvések
- 40.A kereszténység kialakulása
- 41.A Római Birodalom válsága a III.század végén
- 42.Diocletianus uralkodása. A tetrarchia és a dominatus
- 43.Nagy Constantinus uralkodása (313 - 337), a Római Birodalom utolsó virágzása
- 44.A keresztény egyház megerősödése
- 45.A Constantinus-dinasztia (337 - 363)
- 46.A Valentinianus-dinasztia (364 - 378)
- 47.Theodosius kora (379 - 395)
- 48.A nagy népvándorlás kezdete és a Római Birodalom végleges kettészakadása
- 49.A Nyugat-római birodalom
- 50.A Kelet-római birodalom
- 51.A két Római Birodalom harca a hunok ellen
- 52.Róma városa a nagy népvándorlás idején
- 53.A Nyugat-római Birodalom bukása és annak történelmi jelentősége
- 54.A római vallás és mitológia

FORRÁS- ÉS SZAKIRODALOM JEGYZÉK

Források

- Appianos. A római polgárháborúk I-II (Görög és latin írók 12. fordította Mahn I.) -Bp., 1966.
- Caesar. Feljegyzések a gall háborúról – A polgárháborúról (Fordította Szepessy T.- Ürögdi Gy.) - Bp., 1974.
- Cato, M. Porcius. A földművelésről (Görög és latin írók 11. fordította Kun J) - Bp. 1966.
- Ciceró. Philippicák Marcus Antonius ellen (Fordította, az utószót és a jegyzeteket írta Maróti Egon.) -Bp. 1990.
- Ciceró. Válogatott művei. (Válogatta és az utószót írta Maras L.) -Bp. 1974.
- Florius. Róma háborúi. (Fordította, az utószót és a jegyzeteket írta Maras L.) -Bp. 1979.
- Héródianos. A Római Birodalom története Marcus Aurelius halálától. Ford. Fehér Bence, Kovács Péter. – Bp. Osiris, 2005.
- Hérodotosz. A görög-perzsa háború. Ford. Muraközi Gyula. – Bp.: Osiris, 1997.
- Lívius. A római nép története a város alapításától. (I-IV könyv- fordította Kiss F) - Bp. 1963, (V-X, XXI-XLV könyv fordította Muraközy Gy) Bp., 1969-1976, 1982
- Plutarkhosz. Párhuzamos életrajzok (Fordította Máthé E.) 4 kötetben.-Bp.,1965.,
- Plutarkhosz. Párhuzamos életrajzok. – Bp.: Magyar Helikon, 1978. – 1161 old.
- Sallustius. Összes művei (Fordította Kurucz Á.) - Bp. 1978.
- Strabon. Geographika (Fordította Földi I.) -Bp.1977.
- Suetonius. A caesarok élete (Fordította Kis F.) -Bp.1975.
- Varro M. Terentius. A mezőgazdaságról (Görög és latin írók 14. fordította Kun J) - Bp.1971.
- Velleius Paterculus. Róma történetéről írt két könyve (Fordította Szölgyény F.) - Bp. 1971.
- Vergilius. Összes művei (Fordította Lakatos I. Az „Appendix Vergiliana” c. függelék fordította Szabó K.) -Bp.1967.
- Görög-római szöveggyűjtemény. Szerk. Németh György. – Bp.: Osiris, 2011.
- Августин Аврелий. Исповедь / Пер. М.Е. Сергеенко. - М., 1991; 1992; 1993.
- Августин Аврелий. О граде Божиим / Пер. с лат. - М., 1994. - Т. 1-4.

- Аммиан Марцеллин. История. Вып. 1-3 / Пер Ю.А. Кулаковского, А Сонни. - К., 1906-1908; СПб., 1994, 1996.
- Аппиан. Гражданские войны / Пер. под ред. С.А. Жебелева. - Л., 1935; М., 1994; СПб., 1994.
- Аппианн. Иберейско-римские войны / Пер С.П. Кондратьева // ВДИ. - 1939. - № 2.
- Аппиан. Римская история / Пер. С. Кондратьева // ВДИ. - 1950. - № 4.
- Аппиан Александрийский. Римская история / Пер. с греч.; Под ред. Жебелева С. А., Крюгера О. О., Голубцовой Е. С., и др. – М.: АСТ, 2002.
- Вергілій. Енеїда / Пер. М. Білик. - К., 1972.
- Геродот. Історії: В 9 кн. / Пер. А. Білецький. - К., 1993.
- Горацій. Твори / Пер. А Содомора. - К., 1982.
- Зако́ни XII таблиц / Пер. Л.Л. Кофанова. - М., 1966.
- Иосиф Флавий. Иудейская война / Пер. Я.А. Чертка. - СПб., 1900; Минск, 1991.
- Катон Марк Порций. Земледелие / Пер. М.Е. Сергеенко. - М.-Л., 1950.
- Катон Марк Порций. Фрагменты речей / Пер. Н.Н. Трухиной // Трухина Н.Н. Политика и политики золотого века Римской республики. - М., 1981.
- Колумелла Юлий Модерат. О сельском хозяйстве // Катон, Варрон, Колумелла.
- Плиний о сельском хозяйстве / Пер с лат. - М., 1957.
- Ливий Титт. История Рима от основания города / Пер. В.М. Смирин, Н.А. Поздняковой, Г.Ч. Гусейнова, С.А. Ивановой, Н.Н. Казанского, Н.В. Брагинской, Ф.Ф. Зелинского, М.Е. Сергеенко под общ. ред. М.Л. Гаспарова, Г.С. Кнабе, В.М. Смирин. - М., 1989-93. - Т. 1-3- М., 2002. - Т. 1-3.
- Луция Аннея Флора две книги эпитом римской истории обо всех войнах за семьсот лет. Книга вторая, XII, XIII / Пер. Немировского А. И. // Немировский А. И., Дашкова М. Ф. Луций Анней Флор – историк Древнего Рима. – Воронеж: ВГУ, 1977.
- Марціал. Епіграми / Пер. М. Борецький. Ф. Луцька // Іноземна філологія. - 1977. - Вип. 45.
- Овідій. Афоризми / Пер. В. Євтух // Всесвіт. - 1975. - № 9; 1978. - № 6.

- Овідій. Фрагменти з "Понтійських послань" та "Скорботних елегій" / Пер. Ю. Кузьма //Іноземна філологія. - 1974. - Вип. 36.
- Плутарх. Порівняльні життєписи / Пер. Й. Кобів, Ю. Цимбалюк. - К., 1991
- Плутарх. Избранные жизнеописания / Пер. с древнегреч. - М., 1982; 1994. - Т. 1-2.
- Плутарх. Сравнительные жизнеописания /Изд. подг. С.И. Соболевским. -М., 1961-1964; 1982; 1994.-Т. 1-3; Харьков, 1999.
- Полибий. Всеобщая история / Пер. Ф.Г. Мищенко. - М., 1890-1898; СПб., 1995-1996.-Т. 1-3.
- Прокопий Кесарийский. Война с готами / Пер. С.П.Кондратьева. - М., 1950.
- Прокопий Кесарийский. Война с персами. Война с вандалами. Тайная история /Пер. А.А.Чекаловой. - М., 1993; СПб., 1998.
- Саллюстий Крисп Гай. Сочинения / Пер. В.О.Горенштейна. - М., 1982; 1991.
- Светопий Транквилл Гай. Жизнь двенадцати цезарей /Пер. М.Л.Гаспарова. - М., 1966.
- Страбон. География / Пер. Г.А.Стратановского. - Л., 1964; М., 1994.
- Сенека. Моральні листи до Луцілія / Пер. А. Содомора. - К., 1999.
- Тацит Корнелий Публій. Сочинения / Пер. А.С.Бобовича, Я.М.Поровского, М.Е.Сергеенко и др.-М.;Л., 1969; 1993.-Т. 1-2.
- Цезарь Гай Юлий. Записки Юлия Цезаря и его продолжателей о галльской войне, о гражданской войне, об александрийской войне, об африканской войне / Пер. и коммент. М. М. Покровского. – М.: Изд-во Академии Наук СССР, 1962.
- Цицерон Марк Туллий. О старости. О дружбе. Об обязанностях / Изд. подгот.: В. О. Горенштейн, М. Е. Грабарь-Пассек и С. Л. Утченко. – М.: Наука, 1975.
- Цицерон Марк Туллий. Письма/ Пер. и комм. В.О. Горенштейна. -М., 1949-1951; 1995.-Т. 1-3.
- Цицерон Марк Туллий. Речи. В двух томах / Изд. подгот. В. О. Горенштейн и М. Е. Грабарь-Пассек. – М.: Изд-во Академии Наук СССР, 1962.
- Цицерон Марк Туллий. Тускуланские беседы / Пер. В.О. Горенштейна. - М., 1993.
- Цицерон Марк Туллий. Три трактата об ораторском искусстве / Пер. Ф.А. Петровского, И.П. Стрельниковой, М.Л. Гаспарова. - М., 1972; 1994.

Цицерон Марк Туллий. Философские трактаты / Пер, М.И. Рижского. - М., 1985.
Цицерон. Про державу. Про закони Про природу богів / Пер. В. Литвинов. - К., 1998.
Эмпирик Секст. Сочинения в двух томах / Пер. А.Ф. Лосева. - М., 1975; 1976.
Юлиан император. Письма / Пер. Д.Е.Фурмана // ВДИ. - 1970. - №1.

Monográfiák, cikkek segédkiadványok, szakirodalmak

Alföldy Géza. Római társadalm története. – Bp.: Osiris, 2002
Castiglione L. A római művészet. Budapest: Corvina, 1971.
Fallus Robert. A római irodalom története. – Bp.: Gondolat , 1970. – 506 old.
Fallus Robert. Az antik világ irodalmi. 2 kiad. – Bp.: Gondolat, 1980. – 720 old.
Havas László-Hegyí W. György-Szabó Edit. Római történelem.–Bp.:Osiris, 2007.
Hoffmann W. Hannibál (Fordította Terényi I.) - Bp., 1971.
Gaál Ernő-Kertész István. Az őskor és az ókor története. – Eger: Líceum Kiadó, 2003.
Mahn I., Máté Gy. Karthago.-Bp., 1972.
Németh György (szerk.): Ércnél maradandóbb. A görög és római történelem forrásai. – Bp.: Corvina, 1998.
Németh György - Hegyi W. György. Görög-római történelem. – Bp.: Osiris, 2011.
Polányi Imre. Az ókori világ története. – Bp.: Tankönyvkiadó, 1973.
Római regék és mondák. – 4.kiad. – Bp.: Móra K., 1965. – 343 old.
Sipos Sándor. Az emberiség rövid története. Világtörténelem a kezdetektől a XV. század végéig. – I köt. – Debrecen: Pedellus BT., 1993. – 124 old.
Szilágyi János György. Szirénzene. Ókortudományi tanulmányok. – Bp.: Osiris, 2005.
Ürögdi György. Kleopátra. – 2 kiadás. – Bp.: Gondolat kiadó, 1983. – 286 old.
Warmington B.M. Karthago (Fordította Terényi I.) - Bp.,1967.
Zamarovsky Vojtech. Róma történelmet írt. – Bp.: General Press, 2002.
Античная цивилизация / Под ред. В.Д. Блаватского. - М., 1973.
Балух В. О. Возний І. П. Коцур В. П. Історичні портрети античності та середньовіччя: Підручник – Чернівці: Книги ХХІ, 2007.
Балух В. О. Коцур В. П. Історія Стародавнього Риму: Курс лекцій. – Чернівці: Книги ХХІ, 2005.

- Бобровникова Т. А. Цицерон: Интеллигент в дни революции. – М.: Молодая гвардия, 2006. – (Жизнь замечат. людей. Сер. биогр.; Вып. 1019).
- Бокщанин А.Г. Социальный кризис римской империи в I в. до н. э. - М., 1954.
- Бокщанин А.Г. Парфия и Рим. -М., 1960-1967. - Ч. 1-2.
- Буассье Г. Цицерон и его друзья. Очерк о римском обществе времен Цезаря / Пер. с фр. Н. Н. Спиридонова. М.: Изд-во кн. магазина Николаева, 1914.
- Валлоч А. История рабства в античном мире. -М., 1941.
- Грант М. Крушение Римской империи. - М., 1998.
- Грималь П. Цицерон / Пер. с фр. Вступ. ст. Г. С. Кнабе – М.: Молодая гвардия, 1991. – (Жизнь замечат. людей. Сер. биогр.; Вып. 717).
- Джеджора О. Історія європейської цивілізації. – Львів: ЛБА, 1999. – Частина I. До кінця XVIII ст.
- Дуров В. С. Юлий Цезарь: Человек и писатель. – Л.: ЛГУ, 1991.
- Де Сервье Ж. Р. Жены двенадцати цезарей. История жизни и тайных интриг. В двух томах / Пер. с англ. Л. Каневского. – М.: Крон-Пресс, 1998.
- Егоров А.Б. Рим на грани эпох. Проблемы рождения и формирования принципате. - Л., 1985.
- Ельницкий Л.А. Возникновение и развитие рабства в Риме в VIII -III вв. до н. э. - М., 1964.
- Заборовский Я.Ю. Очерки по истории аграрных отношений в Римской республике. — Львов, 1985.
- Кнабе Г.С. Корнелий Тацит и проблемы истории древнего Рима эпохи ранней империи. - М.,1983.
- Кнабе Г.С. Древний Рим - история и повседневность. - М., 1986.
- Колосовская Ю.К. Паннония. - М., 1980.
- Кубланов М.М. Иисус Христос – бог, человек, миф. – Л., 1964.
- Кубланов М.М. Возникновение христианства. Эпоха. Идеи. Искания. – Л., 1974.
- Куманецкий К. История культуры Древней Греции и Рима / Пер. с польск. - М., 1992.

- Лившиц Г. М. Социально-политическая борьба в Риме в 60-х гг. I в до н. э и заговор Катилины. – Минск: БГУ, 1960.
- Машкин Н. А. Принципат Августа. Происхождение и социальная сущность. – М. – Л.: АН, 1949.
- Маяк ИЛ. Взаимоотношения Рима и италийцев в III — II вв. до н. э. — М., 1971.
- Маяк ИЛ. Рим первых царей. Генезис римского полиса. - М., 1983.
- Маяк ИЛ Римляне Ранней Республики. - М., 1993.
- Мусский И. А. Сто великих заговоров и переворотов. – М.: Вече, 2004.
- Нечай Ф.М. Образование римского государства. - Минск, 1972.
- Парфенов В. Н. Рим от Цезаря до Августа. Очерки социально-политической истории / Под ред. проф. Боруховича. – Саратов: Изд-во Саратовского университета, 1987.
- Токмаков В.Н. Военная организация Рима Ранней Республики (VI - IV вв. до н. э.) - М., 1998.
- Утчечко С.Л. Идеино-политическая борьба в Риме накануне падения республики. - М., 1952.
- Утченко С.Л. Древний Рим. События. Люди. Идеи. - М., 1969.
- Утчечко С.Л. Цицерон и его время. -М., 1972.
- Утченко С.Л. Юлий Цезарь. - М., 1976.
- Утченко С.Л. Политические учения Древнего Рима. - М., 1977.
- Федорова Е.В. Императорский Рим в лицах. - М., 1979.
- Федорова Е.В. Люди императорского Рима. - М., 1990.
- Ферреро Г. Величие и падение Рима /Пер. с итал. -М., 1915-1923. -Т. 1-5.
- Фролов З.Д. Сицилийская держава Дионисия. (IV в. до н. з.) - Л., 1979.
- Циркин Ю.Б. Карфаген и его культура. - Л., 1986.
- Шифман И. Ш. Цезарь Август. – Л.: Наука, 1990.
- Штаерман Е.М. Древний Рим: проблемы экономического развития. - М., 1978.